

ELŐFIZETÉSI DÍJ HELYBEN:	
Egész évre	6 frt — kr.
Félévre	3 " — "
Negyedévre	1 " 50 "
VIDÉKRE POSTÁN KÜLDVE:	
Egész évre	6 frt 60 kr.
Félévre	3 " 30 "
Negyedévre	1 " 65 "
Hirdetési díj:	
Egyhátszoros petitsor egyszeri hirdetésnél 10 kr. többszörinél olcsóbb s minden bejelentésnél 30 kr. kinstári illeték fizetendő.	

SZABADSÁG.

A „Szabadkai Közlöny“ helyett

kiadja: Szalay László A. ügyvéd.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:	
I. kör, Csokonai-tér, 55-ik szám; hová a közlésre szánt levelek, előfizetések és hirdetések intézendők.	
Hirdetések felvételnek:	
Budapesten: Haasenstein és Vogler, Goldberger A. V. és Barna Tivadar.	
Bécsben: Haasenstein és Vogler, Dukas M. Sebálek Henrik, Stern Móríz, Oppelik A., Danneberg J., továbbá a külföld minden nevezetesebb hirdetés felvételi irodában.	
A „Nyilttér“ sora 15 kr.	

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap. Egyes szám ára 15 kr.

Kapható ugy a szerk.-nél, mint a helybeli könyvkereskedésekben, és Krécsy Gy. könyvkötőnél. — Ugyanazoknál előfizetések és hirdetések is elfogadhatók.

Sub lege libertas.

Nincs magasabb valami, mint mikor az individualismus tökéletesen érvényre jut. Ily fenséges elv vezérelte képviselő házunkat, midőn az ügyvédi rendtartást alkotta. A törvény arra volt szánva, hogy az ügyvédi kar sorsának maga legyen vezére, bírója és apóloja. Egyrészt az ügyvédek erkölcsi érzetét akarta öregbíteni, másrészt a „sub lege libertas“ elvét óhajtotta megalapítani. Valóban jól esett minden gondolkodó embernek azon tudatot táplálni kebelében, hogy legalább egy osztálya van a magyar polgárok között, mely kovácsa saját sorsának. Lelki gyönyöröktől áthatva kezdett hozzá látni az ügyvédi kar, e szép auspiciumok megvalósításához. Megválasztotta hivatalnokait, hogy ezáltal ők legyenek éber őrei az ügyvéd becsülete és megbecsültetésének.

Mily élénk részvét nyilatkozott kezdetben az ügyvédi kamara irányában. Azt hittük, hogy az ügyvédi kamara tisztviselőiben meg lesz az öntudat magasabb hivatásuk betöltésére. De azóta — fájdalom — a valóra kellett felébrednünk. A dolog csak úgy foly, mint azelőtt, sőt nem vélünk csalódní, ha azt tartjuk, hogy még valamivel rosszabrá fordult. — A zugírászat nálunk folyton gyomként burjánzik. Az ügyvédi kar tagjai között az összetartás hiányzik. Vannak közöttük, kik a kliens fogdosásban remekelnek. Vannak továbbá közöttük olyanok, kik az erkölcsi élet niveauján nem állanak. Édes mindnyáan pedig tapasztalhatják, hogy bizony a legkisebb napidíjoknak is több befolyása van a törvénykezési ügymenetelileg, mint bármelyik ügyvédi kamarai tagnak.

Mindezen sanyarú állapotot jól tudják az ügyvédi kamara tisztviselői is

mindaméltt összetett kézzel és behunyt szemekkel merengnek ez idylli állapot fölött. Erkölcsi érzékük nem öbred fel hivatásuk betöltésére. Sokat látnak és még többet hallanak a nélkül, hogy a legesélyebbet is megtennék a mai tühretetlen állapot elenyésztetésére. Halottuk tőlük a feleletet, hogy akkor a midőn egyik-másik ügyvéd panaszra fakad a miatt, hogy az ügyvédi kamara mit sem tesz, hát miért nem teszte feljelentést? Ám tisztviselő uram nem így áll a dolog. Az ügyvédi kar azért bizott meg bizalmával, mert bennetek független embereket látott, kik nemcsak paradírozni, hanem dolgozni, fáradozni is akartok. Jól tudjuk, hogy a magyar ember nem egy könnyen lép a denunciansok közé; ánde amit az egyes ezen odiosus elnevezés nélkül nem tehet, azt az ügyvédi kamara erkölcsi érzete tudatában minden denuncialis nélkül cselekedheti.

Ideje volna immár gondolkodóra venni a dologot, mert az ügyvéd a lejtőn lefelé haladva, nehezen tarthatja meg állását. Már nemcsak a törvénybe fog gumálni. Hogy ily létező viszonyok között az önérzetes és hivatásának teljes tudatával bíró ügyvéd sem felelhet meg törvényszabta functioniónok, felesleges vitanunk. De ha ez áll, ugyan mi szükség van a társadalomnak az ügyvédségre? Vagy legyenek a törvény őrei, vagy pedig boldog az ország, a hol nincs ügyvéd. Már pedig tudjuk, hogy az erkölcsök és a törvények őrei, alkalmazói és terjesztőire nagyon is nagy szükség van; tehát a piszkot mosdassuk, ha azonban nem lehet, lökjük ki keblünkéből.

Mely erkölcsi érzet nélkül nem képzelhetünk hivatásának megfelelő ügyvédet, ergo a cliens fogdosó urakat el kell tá-

volítani, nem pedig plántálni, mint az nálunk történik. Ily viszonyok közt ide sergelenek a másutt nem túrt ügyvédek és itt hálás talajra akadnak, nem bántja őket senki, áskálódhatnak a sötétben sötétben.

Ily gondolatok támadtak bennünk most, hogy a szabadkai ügyvédi kamara elnöke f. évi május hó 14-ik napjának d. e. 10 óráját tűzte ki az ügyvédi kamara rendes közgyűlésére.

Van rendes közgyűlésünk, de a viszonyok nagyon rendetlenek. Ezeket iparkodják a rendes mederbe szorítani, és jövőre örülni fogunk a rendes közgyűlésnek, melyet mindaddig czafrangos járadásnak tekintünk.

Egy ügyvédi kamarai tag.

A Bács-Bodrogh megyei törvényhatósági társulat alapszabály tervezete.

(folytatás.)

A dr. Margalts Ede által készített és a szervező bizottság által átnezett és módosításokkal ellátott alapszabálytervezet szövege a következő:

IV. A választmány.

18. §. A választmányt 24 választott tag és a tisztviselők képezik s ezek évenként háromszor vagy Zomborban, vagy célba vett vidékek valamely városában tartják üléseiket.

19. §. A választmány az elnökök egyikének vezetése alatt ezen zart lélesein igazgatja a társulat ügyeit, javasolhatja hozzá a tiszteletbeli tagokat, felveszi vagy visszautasítja a jelentkező működő és pártoló tagokat, szükség esetén egyes tagokat titkos szavazattal kizár, meghatározza a kiadványokat, s az azokra fordítandó összegeket, az évi költségvetést elkészíti; a közgyűlés tárgyait és napját, a vidéki kirándulás idejét és helyét megállapítja; a társulat gazdasági ügyeinek vitelére, irodalmi kiadványaira felügyel, benyújtott és felolvasásra szánt munkák megbírálására, beküldött régiségek, műtárgyak meghatározására a pálya-

kérdések kitűzésére és a díjazandó munkák megbírálására bizottságokat választ, melyek az üléseken tesznek jelentést.

20. §. Választmányi taggá a társulat bármely tagja megválasztható különös tekintettel mégis a szakferfiakra. A választmányi tagok közül legalább tíz zombori lakos legyen.

V. Ülések.

21. §. A társulat évenyenként egyszer a zárt ülés után nyilvános választmányi ülést tart Zomborban, vagy a társulat területéhez tartozó valamely vidéki városban. — A választmányi üléseken szavazattal csak a választmányi tagok bírnak. Határozat hozatalra az elnökön kívül legalább négy választmányi tag jelenléte szükséges.

22. §. A választmányi ülések tárgyait képezik: tudományos felolvasások, értekezések, bejelentkezések, előterjesztések, okiratok, műemlékek bemutatása, ismertetése, indítványok.

VI. Közgyűlés.

23. §. Az évi közgyűlésnek helye Zombor, ideje pedig a megyei őszi közgyűlésnek napja. E gyűlésen minden tag egyenlő szolás és szavazati joggal bír. A jelenlevő tagok általános szótöbbséggel határoznak.

A közgyűlés tárgyait képezik: a tisztikar választása, mely vagy titkos szavazással, vagy felkiáltás útján szótöbbséggel három-három évre eszközöztetik; az előleges költségvetés megállapítása, az alapszabályok netáni módosítása, ami azonban a közgyűlés egybehívásakor előre is különösen tudtul adandó lézen, — nyílt számadás a társulat anyagi állapotáról, számvizsgáló bizottság kiküldése, a számvizsgáló bizottság jelentésének felolvasása s ennek eredményéhez képest a felmentvény megadása vagy megtagadása; valamint a közgyűlés egész programját a választmány állapítja meg. A társulat továbbá a törvényhatóságoknál és helységekél nyílt indítványokat tesz, melyek a történelem, archeologia és statisztika iránti érdekeltégek felbressztésére és ápolására szolgálnak.

24. §. A választmányi ülésekről és a közgyűlésről jegyzőkönyvek vezetettek, az előbbieket az elnök, titkár és két választmányi tag, az utóbbit az elnökön és titkárön kívül még két a közgyűlés által erre kiküldött tag írja alá.

25. §. A társulat hivatalos nyelve: a magyar.

26. §. A társulati kiadványok iránt a tár-

Tárcza.

Dóra.

Tennyson Alfréd idillje.

Az agg Allannal ott lenn a majorban Vilmos és Dóra laktak. Az fia, A lány pedig unoka lánya volt. Ha rájuk nézett egy lón gondolatja: „E kettőből férj s nő lesz egykoron.“ Nagy bátyja ellen nem szólott a lány, Mert szive vonzá Vilmoshoz; de ez Bár egy földel alatt lakék Dórával

Vége egy napon Fiát híván Allán s így szól: „Fiam! Én későn nősülék, de ugy szeretném Kis unokáim látni térdimen. Szivembe rég egy tervet érlelek, Nézd ime Dórá, szemre oly csinos, Kora is éppen a tiedhez illik; Őcsém leánya ő, atyjával én Haragban váltam el, s ugy hala el az Külföldön; hibám jóvá teendő Örökre vettem lányát. Vedd el őt, Vedd nőül, Vilmos, rég óhajtom ezt Szivemnek régi vágya ez.“

De Vilmos Gyorsan felelt: „Nem, életemre nem Dórá el nem veszem!“

Az agg e szókra Haragra lobbant: „Hogy mondád fiu? El nem veszed? Te ugy mersz válaszolni? Az én időmben törvény volt a szó, A mit atyánc kimonda, s most is ugy lesz, Egy hónapot kapsz, gondold meg fiu, Ha válaszolj; betöltöd mit kívánok, Vagy, a Mindenhatóra esküszöm, Elpusztulok innen, esined se lássam!“

Vilmos makacs volt, ajkába harapva Fordult el; oh, bár többször nézett volna Dórára, megszerette volna. Így meg Nehéz lón sorsa, mert a hó le sem telt Elhagyta atyja házat elszegődve Napszámosul és félig szerelemből, Meg félig daczból is, nőül vevé Egy munkás lányát, Morrison Marit.

S hogy nászukat jelenté a haragszó, Magához szólítá Dórá az agg: „Leányom, monda, jól tudod, szeretlek. De hogy ha szóba állasz v o l t fiammal Vagy azzal, kit nejenek hi, beszélj. Egy árva szót is, ugy többé e haz Nem otthonod. Szavam törvény, tudod!, A lány szeliden meghajtá fejét, Gondolva: „Egykor szünik még haragja.“

Igy teltek évek, Mari gyermeket szült, Vilmost pedig sok baj, gond üldözé, Nap nap után tört szívvél ott haladt el — Láthatta Allán — kapuja előtt, De nem segíté semmivel szegényt. Mig Dóra, a mi tőle telhetett Csak ugy titokban lopva megtevé, Koronként küldve egyet mást, azok Nem is sejték, hogy tőle jó az áldás Vilmost a bu és a ház megtörte, meghalt.

Most Dóra fölkereste özvegyét, Ott ült Mari, fiára sirva nézett, S magába Dórá szivtelennek monda. A lány így szól: „Nagy bátyám ugy akarta, S én engedék, bár ugy fájt az nekem Hogy Vilmost én miattam éri baj. De Maci, é r t e kérlek, a ki elhunyt S ten magadért, kit ő ugy szeretett; S ez árvaért, kiért hozzád jövék! Tudod, hogy ily termés őt éve nem volt, Hadd, hadd vigyem magammal gyermeked,

Hadd ültetem a rozs közé, s ha Allán A dus életnek örvend, őt meglátja, Megáldja é r t e ki elköltözék!“

Igy Dóra felvevé a gyermeket, S a buza földén átvívén, egy lánkn, Hol aratlan élet dus aranyát — Sok szürke mák fej tarkitá, letette. S im jó a gazda, nézi mint aratnak S nem látta őket. Egy legény se merte. Figyelmeztetni, hogy lám Dóra ott van És Dóra, bár hozzá sietni vágyott, Nem mert elé kerülni; telt a nap, S az aratókra ráborult az éj.

Másnap megint fölkel a lány, vevé A gyermeket, s a lánkat fölkereste, Utközben vad virágokból füzért Kötött a kis fiu kalapja mellé, Hogy kedvesebbnek lássa Allán őt S a mint az agg jött, s megpillantva őket Elhagyta dolgozt, hozzájuk lépett: „Hol voltál tegnap? kérdé szigorun Kie e gyermek? Mitkerestek itt?“ Dóra szemét lesütve válaszolt Szelid hangon, remegve: „Vilmosé!“ Az agg fölcsattant: „Nem tiltám e meg Nem mondtam e?“ Dóra megint felelt: „Büntess meg engem, ám vedd e fücskát És áld meg érte ki elköltözék!“ Allán haragva szól: „Ugy? hát titokban Az asszonyal szövetkezésben állasz? Hogy mit kell tennem, most töled tanuljam? Tudad, szavam törvény s megszegted azt! Legyen. Magamhoz veszem e fiut, Te meg mehetsz többé ne lássalak!“

Igy szól s felvette a fiut, de az Sikoltozott s kapálódzott ijedten: Dóra elé hullott virág fűsere; A lány fölvette, A fiu síráma

Mind távolabbról halasztott felé. Szegény leány lecsüggeszté fejét, Tanácstalan gondolva rá a multra, A tegnap este s más egyébre, mig Zokkva dőlt a földre. — Telt a nap S az aratókra ráborult az éj.

Aztán fölkel, Marit keresni ment. S megállt a ház küszöbén. Mari látván Hogy nincs a gyermek Dórával, örült, Köszönve Istennek, ki megsegíté am Dóra szót: „Elvette gyermeked De jó Marim, tür meg veled s munkát adj, Mert nála nincs már otthonom nekem.“ „Az nem lehet, felel Mari ijedten. Miattam baj ne érje jó szíved! Tudom most már, mért vette el fia“

Hogy anyja se szűn megint, s ezt nem hagyom Vagy énem a gyermekem? S meg kerem Allán, s magam Magához teged, am ha veszel Nálunk maradsz, s majd e u Vilmos fiáért, mig felno Vilmos nekünk segíthet.“

A két nő, s utra kelt, Allán felelt. A házjátó ép nyitva volt; benéztek, S az agg térdén látták a kis fiut, A mint hintáztató nagyapja, kozon Megsimogatva édes arczocskáját, A kis fiu meg ott babrált, nagy apja Pecsét gyűrűjét kapva meg, a mely Az óra láncaán függve ragyogott.

A nők beléptek annyát látva Hozzá kívánczolt a kis gyermek, Allán letette őt, de Mari szól: „Atyám! — ha így szabad szólítanom, — Nem jöttem én köldölni magamért,

sulat, szervező közgyűlésének megtartása után, vagyonához és a körülményekhez képest, választmánya által intézkedik, a hivatalos kiadványokat minden tag tagdíja fejében kapja.

VII. A társulat anyagi forrásai és vagyona.
27. §. A társulat jövedelem forrásai: A tagdíjak, alapítványok, adományok; a tagdíjak a társulat kiadásainak fidozésére fordítanak, valamint az alapítványok kamatai is; de maguk az alapítványi összegek alapítóikül biztos helyre letéve, gyümölcsözhetnek.

27. §. A társulat vagyonát képezik még a részére gyűjtött és ajándékozott okmányok, könyvek, műtárgyak, régiségek sat., melyek a Zomborban alapítandó társulati múzeumban elhelyezendők.

VIII. A társulat címere és pecsétje.
29. §. A társulat pecsétje, mely „Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat. Zombor 1883.” köriratot visel, a titkár által őriztetik. A pecsét középirata, nyitott könyvön a következő szavak: „Emlékezzünk régiékről.”

30. §. A társulat minden rendű tagjai és tisztviselői fel vannak jogosítva az őket megillető társulati címek használatására.
30. §. A társulat minden rendű tagjai és tisztviselői fel vannak jogosítva az őket megillető társulati címek használatására.

IX. A társulat történeti felosztása.
31. §. A társulat felosztását csak oly közgyűlés határozhatja el, mely előleges kihirdetés folytán, e célból hivatott össze, s a társulat összes tagjainak két harmada a felosztás mellett van. Ha a tagok e szükséglet mennyisége nem jelennek meg, akkor az e célból egy havi határidőre egybehívott közgyűlés általános többsége határoz.
32. §. A társulat felosztása esetében annak alapítókéje, s minden egyéb vagyona a megye gondozása alá helyeztetik s az alatt marad mindaddig, míg hasonló társulat újabb alakul és azt örökli, azonban az alapszabályok módosítását, valamint az egyet felosztását, kimondó közgyűlés határozatok foganatosítás előtt a m. kir. belügyminiszter előzetes jóváhagyása alá lesznek terjesztendők.

33. §. Az esetben, ha az egyleti alapszabályokban meghatározott célt és eljárást, illetőleg a társulat hatáskörét meg nem tartja, a kir. kormány által, a mennyiben további működésének folytatása által az állam, vagy az egyleti tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnek, haladéktalanul felüggesztetik, és a felfüggesztés után elrendelendő szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oszlatik, vagy esetleg az alapszabályok legfontosabb megtartására különben felosztás terhe alatt kotelezetnek.

Denuncians.

Ezelőtt többről ma már csak egyről írhatunk.

A legutóbbi fővárosi lapokból olvassuk ama kínos igazságtalanságot melyet egy országos képviselő interpellációja idézett elő, a melyben egy másik országos képviselőt gyanúsított. A gyanúsító belátva hibáját gyanúsítása alaptalanságát nyíltan az országghaza előtt megkövette, a házat és megsértett kartársát, mert ha ezt nem teszi úgy, a tisztességes emberi társadalomból száműzetik ép úgy mint mindenki, ki azt megérdemli.

Az országghazában két képviselő, két ügyvéd áll szemben. Rangban érdemekben tökéletesen egyenlő egyének.

Nálunk fájdalom nem így áll az arány. Már hetekkel ez előtt, a szabadalvupártot-

Se Vilmosért, vagy kis fiam miatt;
De Dóráért, vedd vissza ő szeretem...
Oh jó uram, hogy Vilmosom kimult,
Békébe bucsuzott el a világtól,
Nem bánta meg, monda, hogy nője lettem,
Mert hű és türelmes voltam, ám uram
az fájt nagyon, hogy atyja eltaszítá:
— „Az Isten áldja őt — úgy szolt szegény
„S ne tudja meg mit szenvedtem miatta”
Befordult e szavakkal s kimult,
Itt hagyva engem így boldogtalan.
De most, uram, add vissza gyermekem,
Ha itt maradna atyja emlékére
Szidalmat szórna majd. Vedd vissza Dórát,
és hadd legyen minden, mint volt előbb.”

Igy szolt Mari és Dóra ráborult.
A kis szobát mély csönd töltötte be.
S egyszerre im az agg zokogni kezd;
„Hibáztam... érem, gyermekem, megöltem
Én öltem őt meg... kedves jó fiam,
Pedig szerettem... óh, hibás vagyok
A jó Isten tán meg bocsát ezért...
Csókoljatok meg gyermekeim...”

A nők

Nyakába esve össze csókolák.
Az aggot lelki turdolás gyötrőre,
Meg lepte őt az eddig visszafujtott
Nagy szeretet, szegény Vilmosra gondolt
S Vilmos fiát ölelte, óra hosszant
Elzokogott.

— Igy éldögéltek aztán
Egy mást szeretve mind a négyen ott
Pár évre Mari férjhez ment megint
De Dóra sirjáig leány maradt.

(Angolból)

Kacziány Géza.

redék tisztességes (?) lapja nagy hanggal hirdette miszerint Mukits János polgármester ellen a már eddig beadott panaszon felül, egy oly panasz van készülőben, mely fölött tanulni fog még saját pártja is. No ebben igaz volt az említett lapnak mert Mamuzsits Lázár országos képviselő városunk disze (?) és büszkesége csakugyan beis adta — a mint írják — terjedelmes panaszát és a legnyomósabb pontot közli: ez pedig a következő: „Az első pont a homok szállítást tartalmazza és felelősségre vonatni kéri a polgármestert azért, hogy miért engedett meg 140 ezer köbméter homokot árjelítés nélkül borsónai, mi által a város 30—40 ezer ftig károsodott.”

Mint hogy a tisztelt följelentőnek följelentéséből csupán ezen az általuk legnyomósabbnak állított pontot ismerjük, erre nem válaszolhatunk egyébként, mint a vállalkozó és Szabadka város között 1878. év Marius 9-én kötött és közgyűléseleg jóváhagyott szerződésre, melynek 3. pontja így szol:

a) „Hirchs a feltöltést és homokozást kölméterenként 70 frtért köteles teljesíteni” stb.

A 15. pontban ez áll. „A feltöltéshez megkívántató föld a sándori kaputól, a homok pedig a város homokbányáiból szállítandó, föld helyett homok is használható.” stb.

Mint hogy ezen szerződés a megjelölt árjelítés után íratott alá és hagyatott jóvá közgyűléseleg; való e tehát azon vad pont melyet M. L. a följelentésben polgármesterünk ellen felhoz. Ezen pontot csallhatatlanul s fényesen megczáfolja a szerződés.

Nem kételkedünk, hogy a följelentés többi pontja is ép oly „nyomós” mint az általuk idézett pont is.

Valamint a többi följelentésre ugy erre is emondhatjuk, miszerint örökösödött a hegy és megszülte az eget.

Igaz volt tehát M. L. országos képviselő és társai lapjának, a „Bácskai Ellenőr”-nek, hogy „a följelentés mindenkit meg fog lepni”. Azonban legyen meggyőződve miszerint nem fontosságánál fogva okozott meglepetést; hanem meglepő az, hogyan keveredhet bele egy országos képviselő oly szennyes dologba mely állásának szentségével, méltóságával és komolyságával össze nem egyeztethető.

Az ilyen ocsmánysággal foglalkozó denunciansokat a fővárosban, a szolid testületek ki szokták zárni, azt hiszen Szabadka város közönsége sem fogja elmulasztani az ilyen egyénnel szemben méltó megvetését éreztetni.

Orvendhetnek M. L. választói, ugyan nagy dícsőségére válik városunknak és pártjának; erre csak ama közönséges hasonlattal élhetünk „megtalálta csak a foltját.”

Hanem ha egy kissé komolyan gondolkodunk, mind azon skandalumok fölött, melyeket ezen a mar többször említett iszlamban megbuktatásunk czágából észreállhatunk, ha gondolkodunk azon följelentés fölött melyet M. L. országos képviselő polgármesterünknek oly kedvelten módon zaklatja, hogy őt lemondásra bírja, talonban úgy tünik föl előttünk mintha egy röpök egy százados esert akarna kidönteni.

Pedig a „Szabadalvú párt” mióta fennáll sem szóval, sem írással sem más módon soha senkit meg nem bántott” ilyenekkel káromolja a szabadalvú párt az Istent.

Kérelem a csángók érdekében.

Nagy György kormánybiztos a következő fölívást teszi közre:

Bukovinai székely testvéreinket igazi magyar vendégszeretettel fogadták országoszerzte mindazon városok és községek, melyeket hazautazásunk alkalmával érintettek; — de miután az országunk aránylag igen kevés városa és községe volt azon helyzetben, hogy elszakított testvéreink hazajövetelét fölött érzett örömeinek szíves megvendégelés útján is kifejezést adhasson; pedig meg vagyok győződve, hogy ezt mindenik örömet tette volna, azon tiszteletteljes kéréssel fordulok bukovinai magyar testvéreink által utjokban nem érintett községek hazafias, lelkes és áldozatkész hölgyeibe és polgáraihoz: szíveskedjenek ők is — az utba esett városok nemes példáját követve — bukovinai véreinket némi segélyben részesíteni, azon czéllal, hogy munkájukkal szerzett keresményüket ne legyenek kénytelenek élelmükre költeni, hanem minél többet tehessenek félre építkezésre s gazdaságuk fölszerelésére.

Liszt, szalonna és fozelékre volna legnagyobb szükség. Ezen élelmi szerek minél sikeresebben leendő gyűjtetése czéllal bizottságok alakulhatnak, melyek a hazafias adományokat nyugta mellett átvehetnék, leltár szerint raktározni s azoknak Pancsovára szállításáról gondoskodni. Meg vagyok győződve, hogy ugy a vasutak, mint a hajózási vállalatok ezen adományokat a legmérsékeltbb árárt fogják szállítani. A küldeményeket „Csángóknak Pancsovára” kérem czimezni. Az ilyen czim alatt érkező adományok átvételére és kellő ellenőrzés mellett leendő igazságos kiosztására új honfirtásaink közül bizottság alakul. Ezen bizottság fogja a hazafias adományokat nyugtatni és azok minősége és mennyiségéről szülő nyugtákat az illető gyűjtőbizottságok mindenikének megküldeni.

Nem tartom szükségesnek, hogy az adakozásra buzdítólag hívjak föl bárkit is, mert tudom

hogy mindenki önként, saját jószántából szíve legbensőbb, legnemesebb sugallatát követve, biztatás nélkül adja azt, a mit adhat.

És, hogy mennyire érdemesek új honfirtásaink támogatásunkra, bizonyítja azon kedv és laudakadlan kitartás, melylyel ezen nehéz, előttük szokatlan földmunkát nemcsak a férfiak, hanem a család női tagjai, sőt még a gyermekek is végeznek. Szinte megfoghatatlan, hogy ezen egyszerű emberek küldetészerű hivatásuknak nagy fontosságát ösztönyszerileg mennyire átérzik és mily rajongó szeretettel csüngenek a hazán!

Kérem a vidéki lapok igen tisztelt szerkesztőit is, szíveskedjenek ezen igénytelen sorokat becses lapjaikban közzé tenni.

Mély tisztelettel maradtam
Pancsován ápril 10-én 1883. évben.

Nagy György.

A tisztújítás.

Osztoznak a koncezon! — pedig még kissé korai dolog.

Véletlenül jutott kezünkhöz egy tervezet, mely megérdemli a nyilvánosságot, miután a jövő tisztújításra vonatkozik.

Az ugynevezett „szabadalvú párt” vagy ha jobban tetszik hát „Mamuzsits Autunovics”-féle klikk a következőleg szavazta Szabadka város törvényhatóságának tiszti karát:

1) Polgármester lesz Koczin Lázár. (?)
Nincs szerencsénk ismerni, de ez álnév alatt aligha nem egy magasabb régiókban tévedező államférfi rejlik.

2) Főkapitány talán megmarad Pertits Mihály, ámbár nem igen kedvelt egyéniség előttük, a mit mutat a „B-Ellenőr” egy múlt évi száma, melyben az illetőt „n a p r a f o r g ó n a k” nevezte.

3) Városi főügyész Mamuzsits Ágoston, ki mellékes foglalkozásul a házipénztárt is kezeli felényi fizetésért mint a mostani.

4) Adószedő pénztárnok Stoczek Károly, ellenőr nélkül.

5) Árvapénztárnok Dékics József. Az ellenőr állás itt is be lesz szüntetve takarékosági szempontból.

6) Gazdasági tanácsnok Varga horgasi Péter.

7) Alkapitány Pachter István marad bizonyosan egyiknek, a másik állásra még nincs gazda.

8) Főjegyző nem lesz. Ennek a teendőit takarékosági szempontból a polgármester végzi. A többi állások függőben vannak.

Végül határozata ment, hogy ezek a tisztviselők felényi fizetésért fognak szolgálni mint a mostaniak, a elvül kimondottat, hogy a „denuncians” kompánia tagjai a még be nem töltött állásokra előbbséggel bírnak. Ezek közül egy megvezte az alapszabálytalan kézikönyvét és készül a fozszámvésőre, míg egy másik a gyámügyi és gondnoksági ügyek rendezéséről szülő törvényt tanulmányozza, hogy árvaszéki dínök lehessen.

Helyi hírek.

Az újonnan alakulandó „Szabadkai Néplapunk” alapszabályainak tervezete néhány nap előtt a nagy közönség bírálata alá boesajtatott. Tudomásunk szerint az érdeklődés igen nagy s a hangulat felette kedvező. Ha vagy tévedésből, vagy a kihordó mulasztása folytán valaki az érdeklődők közül eme tervezetet meg nem kapta volna, lapunk szerkesztőségében is azt bármikor megtekintheti.

— Felhívás. „A szabadkavárosi közséjri főgymnásiumi szegénysorsú tanulói segélyző egyesület” jövő vasárnap, ápril 29-én d. e. 11 órakor — alapszabályai némely pontjainak a belügyminiszterium kívánatahoz képest leendő megváltoztatása végett — közgyűlést tart; melyre az egyesület rendes és alapító tagjait tisztelettel meghívja. Szabadkán, 1883. ápril 21-én, az elnökség.

— A „szabadkai díjnok” önszegélyző egyesület mint szövetséget” alapszabályai a helybeli kir. törvényszék által folyó évi ápril 12-én 3587. sz. alatt jóváhagyatván, az egylet a társas cégek jegyzékébe bejegyeztetett, minek következtében az egylet most már törvényszerűen megalakult s működését tényleg megkezdte. Az egyletnek célja és feladata a szerényebb anyagi viszonyok közt élő díjnosok és tisztviselők sorsán megtakarítás és önszegélyezés által könnyíteni; az alapszabályokat rövid idő múlva lapunkban közölni fogjuk. A kik az egyletbe mint új tagok beépni óhajtanak, Mucsy György igazgató vagy Hidasi Ferenc igazgató uraknál jelentkezhetnek.

— Az adókövető bizottság előtt e hét folyamán tárgyalás alá kerülnek: ápril hó 23-án; baromfiüzerek, tehénüzerek, koporsó raktárosok, alkuszok és hajhászok, szákkikölcsönzők, vendég-lősök, kávéosk, bordélyháztulajdonosok; ápril hó 24, 25 és 26-án: koresmárosok, ápril hó 27-én: itezések, szesz és szeszest italok nagyban árusítók, pálnika mérők, pálnifzők 994. tételtől 1120 tételig; ápril hó 28-án: pálnika fozók 1121 tételtől 1182 tételig, ocfetfzők, gőzmalomtulajdonosok és bérlők, szelmalomtulajdonosok, szárazmalom tulajdonosok 1208 tételtől 1300 tételig.

— Ki az illetékes? Gerőb József párhuzamos I. osztályra megválasztott de meg nem erősített tanár leckeóráit január eleje óta helyettesítik a többi tanárok, s a miniszterium el is rendelte, hogy a helyettesítési díj ezen külön szolgálatért a város által kifizetessék. A minisz-

teri rendelet 4 hét óta hever a városházon. — az igazgató az igényt e hó elején külön is bejelentette, s azóta az ügydarab a mai napig Miodánovits István gazdasági aljegyző fiókjában hevert; ma pedig a gazdasági tanács utalványozás helyett azt határozta, hogy kérdeztesse meg előbb a közoktatási bizottság! Valljon meddig fog még vándorolni ez ügy, s valljon minden pénzkérdés, még ha oly világos is, ilyen lélekvándorlásnak van-e kitéve nálunk Szabadkán?

— A kataszteri bizottság elnöke Schaffner Mór felette nagy tapintatlanságot követett el a bizottság 3 tagjával egyetemben. Jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak oly embernek, a ki a kataszteri munkálkodásban 5 vagy 6 ízben vett „hátramonó” munkálkodást, s kifelejtettek (?) oly egyéneket, a kik minden idejüket a nagy munkát keresztülvitelének szentelték. Vajjon miakart lenni ez a kitévés? A ki a „megköszönetnyilvánított” nevé is akarja tudni, annak Schaffner Mór és társai adhatnak „hivatalos” felvilágosítást. Ugyanitt megjegyezzük, hogy a bizottság többi tagja ez eljárástól csak később értesült, s így nem teljes üléseben hozatván meg a határozat nem is igen megítélhető biz az. (Beküldetett.)

— Szabadka sz. kir. város közönsége részéről csángómagyarak betelepítési költségeinek részbeni fedezéséhez hozzájárultak. Mukits János 5 ft, Pertits Mihály 3 ft, Szőregly Antal 2 ft, Kereskedelmi és iparbank 10 ft, kertész Nándor 1 ft, Kuluncsits József 2 ft, Malahovszky László 2 ft, Lévy Simon 1 ft, N. N. 1 ft, Hevér Géza 2 ft, N. N. 1 ft, Hönesh Dezső 1 ft, Karvázy Pál 1 ft, Vagner Venczel 1 ft, Verner János 1 ft, Vojnits Dániel 1 ft, Mucsy György 1 ft, Vukovics Simon 1 ft, Vebel József 1 ft, Vojnits Fábrián 1 ft, Budinesvits Mor 1 ft, Prokesch Mihály 1 ft, Bernáth Ferenc 50 kr, Ivants Antal 1 ft, Ivants János 50 kr, Pachter István 50 kr, Petrovits György 1 ft, Mankovits Mihály 1 ft, Karvázy Sándor 1 ft, Vukovics Gabor 50 kr, Ivants István 50 kr, Tóth Sándor 50 kr, Jaczko István 60 kr, Szantist Károly 1 ft, Pukovits István 50 kr, Janiga Antal 2 ft, Szabó Sándor 30 kr, Buljovics Simon 1 ft, Miloszlávyevits Szabás 30 kr, Mamuzsits Balázs 1 ft, Koronay Lajos 50 kr, Szipits Antal 50 kr, Kuntits László 50 kr, Miodanovits István 1 ft, Scheib Ferenc 1 ft, összesen 58 ft, 20 kr, mely összeg a hatóság részéről megszavazott 300 ftal együtt Somsich Pálnak f. hó 21-én Budapestre elküldetett.

— Almási Antunovits Pál rövid szenvedés s a halotti szentégek ájtatos felvétele után életének 72-ik évében f. évi ápril 19-én jobblétre szenderült, mit tisztelő és szerető rokoni mély fájdalommal tudatnak. Hült tetemei e hó 21-én d. u. 4 órakor lettek az úgynevezett bajai sirkertbe örök nyugalomra eltakarítva. A szomorú emlékeztető elhunyt gyászjelentése alá nincs senkinek a neve oda írva, a mi sok mende-mondára adott alkalmat városszerzte. Meg a szokásos keresztet is lefelejték a jelentés homlokzatáról.

— Itendőri apróságok. Marinkov Péter keletbéli többhasonlóra a helyb. kapitányi hivatalnál panaszt tett, hogy Bárány István nevű 13 éves kanásza, ki múlt évi július hóban hozzá szolgálatba állt, tőle 9 db ludat, 9 db tyúkot és padlásáról 6 veka búzát lopott, apró részletekben s ezeket Rák József és Zéltis Xavér kanászok társaságában József nevű Csikeriai kovácsnak adták el hol pálinkáért, hol készpénzért s így aztán mindig volt egy kis dinom dánom, — most pedig kezdődik a vizsgálati fogságban a számbanom.

Közgazdaszat.

(Szóllő művelésünk.)

Az alföldi szőlőművelés és borkezelés érdekében nagyságos Gyürki Antal min. küldött f. hó 18-án a városház nagyerőmben theoreticus (elméleti) előadásra midőn megjelent, Mukits János polgármester úr bemutatta őt a csekély számmal megjelent hallgatóság előtt, mely bemutatás után valamint az előadások befejeztével a hallgatóság őt megjelentezte.

Ó nagysága a következő bevezetéssel kezdte meg előadását: Bár a szőlőtermelés csak mellék ágat képezi Szabadkán a gazdálkodásnak, azonban ha az okszerűleg kezeljük, tapasztalni fogjuk miszerint a szőlőtermelés és illetve a szőlőföld valóságos aranybánya, csak hogy nálunk a szőlő oly rendszertelentl kezelik, mintha mi a szőlőnek valóságos ellenségei volnánk.

Sulyt fektet Ó nagysága az alföldi szőlőkre és különösen nagy sulyt fektet Szabadka városában, a melynek előre haladása és felvirágzása oly nagy lendületet vett.

Ezek után előadta, miszerint kell, hogy a szőlő gyökere koronájával kétszeres arányban növekedjék, ezt azonban úgy érjük el, ha a tőkét a föld színe fölött ágaitól tőkélétesen sohasse fosztjuk meg, mert csak így nyeri a szőlőtőke a levegőből nyert táplálékot oly mennyiségben, a milyen mennyiségben kell, hogy a gyökerei által nyert táplálékunk megfelelhessen.

A fő hibákat a szőlő művelésnél nálunk négy pontban állapította meg: 1-szor nagy hiba, hogy igen sürűen vannak a tőkék ültetve, holott azoknak nem volna szabad egymáshoz 3 lábnál közelebb lenni.

2-szor nagy hiba, hogy szőlőinket sürűn fákkal ültetjük be, minek következtében meg egyrésztől szőlőinket a szabad levegőtől és a nap melegtől fosztjuk meg, másrésztől a szőlőtől

ismét nem juthatunk hozzá a gyümölcsfák okvetlen szükséges tisztogatásához, melynél fogva azokat is az elpusztulás veszélyének tesszük ki, s épp azért nem terem sem szőlőnk sem gyümölcsünk; melynélfogva melegen ajánlotta, hogy aránylag szőlője mennyiségében iparkodjék mind-nki egyszár szőlőjéből elkülöníteni és oda bizonyos távolságra egymástól egyedül csak gyümölcsfákat ültetni. Ezen gazdálkodási módot — úgymond — nem szükség rohamosan teljesíteni, nehegy gyümölcsfáinktól egyszerre megfosztasunk, hanem a kijelölendő helyen ültessünk rend-be gyümölcsfákat, a midőn ezek már gyümölcsöt hoztak, lassanként távolítsuk el aztán a tőkék közt lévő gyümölcsfákat. Az így módon készített gyümölcsös kertben a fák alatt konyhave-téményeket ültethetünk.

3-szor nagy hiba, ha öreg tőkére szaporítjuk a szőlőt és ha az öreg tőkét döntés által fiatalítjuk, mert a kimerült terméketlen tőke növényedke is terméketlen lesz; mert a ledöntött vén tőke penészt kap, rothadásnak indul, s ez a fiatal tőke finom gyökerzetere káros hatással van, mert a ledöntött vén tőkék ellepik a föld felső rétegét s így a levegőtől és a nap jótékony behatásától fosztják meg a gyökerzetet; így tehát az egyedüli mód a szőlő ezelszerű és okszerű kezelésénél, hogy a vén szőlőket részletenként ki-hányassuk és azt akár sima vesszővel, akár gyö-keres vesszővel ültessük be. Mert — úgymond — a miként törvény a természetben, hogy megőre-gszünk és megfiatalodni nem fogunk, úgy törvény a szőlőnél, hogy a már egyszer megvénült tőkéből fiatal előállítani nem lehet.

4-szer nagy hiba, hogy ha sok faj szőlőt keverünk össze, mert ezek nem egy időben virá-gznak, és így a munkálásnál már a virágzás alkalmával is a szőlőben sok kárt okozhatunk.

Ezek után megjegyezte, miszerint az általa ajánlott bánásmód mellett biztosíthatja a szőlős gazdákat, hogy ha csak az idő viszonyosságai t. i. jégverés, fagy, vagy egyéb hirtelen időváltoz-ás a szőlőt meg nem rongálja, úgy sohasem leend rossztermésű és biztosított egyszerű mind, hogy 1 hold szőlőn éventen legkevesebb 100—120 akó bor teremhet, de ehhez óvatosan szük-séges figyelmet fordítani a tőkék kezelésére.

Hogy jó tőkét nevelhessünk szükséges a tőkét a főnöleges vesszőkét már akkor megszaba-dítani, a midőn a hajtás körülbelül 1 láb magas, itt azonban vigyázni kell, hogy a vesszők a tőkék-nek ne csak egy oldalán hagyassanak meg, ha-nem ha a szükség úgy kívánja a sűrűn kihajtott vesszők közül letörendő még olyan is a melyen szőlőfűrt van, mert ez által — úgymond — nem szenvedünk kárt a mennyiben a megmaradt fűrtök nagyobb szeműek és edesebbek lesznek s jövő évre dúsan kárpótolják fog. Most az így megfűrt tőkén egymásnak átellenben álló két vesszőnek a hegyét elcsipjük, a többi rendszeresen feresztjük a mint szokás, az így elcsipett két vesszőt megtermékenyítettük és a jövő met-szesszel két szem csapra hagyjuk, a többi vesszőt simára levágjuk, kivéve két keresztben álló ves-zőre, a melyet egy szemre hagyunk. Midőn ezen vesszők ismét kihajtottak, az így egy szemre ha-gyott vesszőből illetve csapból kihajtott zold hajt-ást fogjuk ismét a zöld elválasztáskor hegyébe elcsipni illetve megtermékenyíteni, a többi főnö-leges vesszőt pedig — mint már fentebb jelez-tem — eltávolítani.

Metszőkór a két évvel előbb két szemre hagyott vesszőt — a mely természet már meg-hozta — simára levágjuk és meghagyjuk termé-vezzőnek, a második évben egy szemre hagyott csapból kihajtott és a zöld választáskor elcsipett vesszőjét, s ez így megy tovább minden évben.

El nem mulasztotta kijelenteni, miszerint a szőlőleveleknek letépése a legkártékonyabb ha-tású a szőlőpúpra, mert a szőlőlevelel a szőlőpú-pnak úgynevezett dajkája, s ha ez idő előtt leté-retik, a púp legtöbbször megvakul vagy elcsap-nyúl.

A helyütt hivatkozik állására — mondván — ha állítási igazak nem volnának, úgy a magas kormány őt nem küldené ki, mert akkor előadá-sával a szőlőtenyésztés hátrányára lenne. Állí-tásait ezután rajzban bizonyította be:

1-ször. Bebizonyította, hogy a szőlőgyökereit a felső ágakkal kétszeres arányban növekszik és lemetzés folytán — a mint a vesszők újra haj-tanak és nőnek — a gyökerek mindannyiszor újol-g a vesszők arányához kétszeres mennyiség-ben szaporodnak; tehát ha a szőlő sűrűn van ültetve a gyökér egyik a másikat akadályozza a növésben, azért kell a szőlőt egymástól 3 lábra ültetni, s vigyázni, hogy a vessző mentül erősebb és fiatal tőkére szedett legyen s fattyú vessző egyáltalában ne legyen.

Az ültetés a talaj minőségétől függ; körül-belül 2—3. lábra kell a vesszőt beültetni, a föld színe fölött csupán csak egy szemet hagyni, a vessző elmetzésénél — valamint minden met-szésnél — ügyelni kell, hogy az elmetzést a megmaradt szemtől a lehető legtávolabbra eszkö-zőljük; az így beültetett vesszőket — mint a kukoricát szokták — fel kell vékonyan töltögetni, minek folytán a meghagyott felső szem és vessző a nap hevének nem lévén kitéve, biztonságban megfogamzik.

Az így ültetett és kezelt vesszőből 100 közül — úgymond — ha kettő nem sikerül na-gyon sok.

Az ezen új ültetés első hajtásait — ha azok nem túlságos hosszúak — levágni nem sza-bad első évben, ha azonban túlságos hosszúak, úgy felében elvágható, s csak az aztán követ-kező évben metszük le rendszeren.

Ha töves vesszőket ültetünk, a tövet jól

meg kell nyírni, hogy egyenlő arányt tarthasson a felső hajtásokkal.

Az ültetést csak tavaszon kell eszközölni, a midőn a föld egy kissé már átmelegedett.

Különösen figyelmeztetett arra, miszerint a kacsoszáznál a kacsót nem szabad kitörni, (mert ezáltal a mellette levő púpot megsérthetjük) ha-nem csak elcsipni.

Ezzel délelőtti előadását befejezván, délután 3 órákor ismét megjelent a nagyteremben, a hol egyesek kérdésére a már nagyobb számmal meg-jelelt hallgatóság előtt a lugos tenyésztés és ke-zelésről tartott előadást.

Előadta ugyanis, hogyha fal mellé akarunk lugost ültetni, úgy a vesszőt a fáltól egy öl tá-volságra ültetjük le és ha egy íres vesszőnk lesz, akkor azt egy ássót gödrön illetve csatornán a falhoz vezetjük és itt kezdjük el a kezelést. Ugyanis egy láb magasságra meghagyjuk az első vesszőt, ez a midőn kihajtott felső hajtásai-ból meghagyunk egy vagy két vesszőt tetszés szerint és ezt aztán az egy lábnyira illesztett léczhez kötözzük lehajta.

(Vége következik.)

Irodalom.

Az „Ország-Világ” április 14-iki száma is megje-lent. A gyönyörűen kiadott lap élén Moynar, a nem-zeti színművészet művésznőjének arca fejezt meg. A jelenarajtot természetesen ifj. Abrányi Kornél írta, de ki írhatta volna más? Olyan szépen olyan jellemzőleg ilyen dolgokat a magyar irodalomban kivéle senki sem tud írni. Péntek Moynar, a híres tragikus művészt és em-bert egyaránt par sorban oly találaton, oly finoman és gyö-ngegen, a melytől annyi igazsággal festi, rozsa e szó: testi, mert egy domborúvet alkot rona. Valóban e zik felér egy ket kötetes regényvel. A többi dolgokat is egytől egyig becsesek, egyik jobb, mint a másik; így Heges István szép fordításban adja a költők királyának Hugo Viktor-nak „A tükörszemű” című gyönyörű költeményét, Acsa-dy „Pénzvárosság” című eredeti regényének és Mészáros István a „Kéjszög” című novelláival, s nem egy helyt meg-kapó közéleti jellegű ir. értekezésének folytatását adja, Rozsági Antal Madame de Sevigne-ről írt tanulmányát kezd meg: Sienkiewicz „A falu jegyzője” című gőbe-szemes leírását kapjuk. Tereza kettő van, Abrányi Emil reménytelenül szerelmes ir. megcsipje az egyetlen pesti rendőrséget, de meg a „nagy” lapokat is, melyek a „Spang-a-hajszámban” valóban új mennek a határon és a jó izés rovasára töltnek meg hasabokat és hasabokat. Reviczky Gyula azt a kerestést fejezi le, természetesen, hogy milyen viszony van a kőto és a nyel. A képszo. azt kell mondandunk, hogy ritkán parjukat s ha ilyen kiállításban kapunk mindeu képet, mint e szam volna akkor a külföldi lapokat meg szoktuk is tölteni a „Ország-Világ”. A gyönyörűen kiadott s jó illusztrált válogatott képek kötetét a sorozatban vannak: „Kaka töve.” (a va-gas netol elcsipit kép) „Falu színház” (a vidéki trup-pok összes nyoma s a romos romantikája.) „A kis fűszér” (a kárpó birt. a császár udvar.) „Talakozás — élet-határ” (a hangulat, a nyel. a játékos kép: a tetten ért va-dorzo az ereszre emelt fejezet.) Azért soroltuk fel így, hogy a mindenki lássa minépen minden izetnek elég legyen tevé. megélt a maga keves tárgyát, a vidéki ember, a ki pusztán vagy erődség közt él, a kinek a keléjyes es-tendő jelenetek tetesznek, a kit az igazgató képek érdeké-nek. Van ezenkívül ismeretterjesztő kép is, ilyen: A legúj-jabb lejárta. Az erdei hangyák építményei Afrikában. Egy különös hal. — Ára és díszes lapnak: Egész évre 10 frt, félére 5 frt, évkönyvre 2 frt 50 kr. — Előfizetheti Whitaker és Wally kiadóváltatában, Budapest, korona-kereslettel 3. sz.

A „Képes Családi Lapok” a 29-ik számá-nak tartalma: Delibáb; ébeszés, írta Hevesi József. — Románisították; költemények, írta Ga-lvén István. — Beszöklára szerelme; eredeti érbeszés, írta Slesz Hermin. — Pnylax; beszökl, írta Kiehand L. Sander. — A norvég eredetű for-dította: Phlanthrop. — Heti tárcza; (A Spanga-hét.) írta Nanana. — Harom közül a negyedik; rajz, írta Árvácska. — Ötmeny közmondások; közli Sz. L. — Ki kell mosni; rajz, írta Lipeti József. — Beszöklésünk; költemény, írta Halasy Bela. — Képmagyarázat. — Mindenle. — Ke-pünk: Flóra. — A nagy halott. — A nagy vi-lágba. — Székely Mánth György. — Melléklet: A „Mardona” című regény 33—48 oldala. — Mai számunkhoz fel-ív rendkívül melléklet van csatolva. — A borítékon: Heti naptár. — Sakk-talány. — Betű-rejtély. — Rejtett szó. — Talá-nyok megfejtési. — Háromszög-talány. — Szám-rejtély. — Megfejtők névsora. — Kérdések. Ee-leletek. — A szerkesztő postája. — A kis lottó-nuzsái. — Hirdetések: — Előfizetheti: Mehner Vilmosnál, Budapest. IV. ker. papnöveide utca 8. sz. Egész évre 6 frt, félére 3 frt, negyed-évre 1 frt 50 kr.

Törvénytörvényes csarnok.

(Pósta rablás.)

Alig olvasunk már lapot, melynek hirrova-tába ne állana, hogy itt és ott kirabolják a póst-át, lelőtték a postakocsist stb. s rendszeren az a vége, hogy összefogtak néhán gyanus egyént vizsgálói fogságban tartják nemelykor évek óta aztán megint azt olvassuk, hogy a gyilkosokat kézrekeríteni nem sikerült. Nem bizony, mert most nagyon humanusok vagyunk. Maholnap bot-tal kell kiverni a rabokat a börtönből annyira jól érzik magukat a jobosat, meg a semmit té-ves között.

Pedig ezen nem ártana ám mielőbb segíte-ni. Az erabolt pénz miatt, az állam karosul, igen ám, de az államot meg mi fizetjük s miután a mi adónkból élmezzük a hadsereget, régen eszé-be juthatott volna az államnak védelmezni önma-gát, s bizony Isten, ha midőn nagyobb pénzsál-lítás van, körül venné azt a pénzes „kariolt” 4—6 derék magyar huszár, pénzünk is megma-radna s nem kellene az emberi életet oda do-bni áldozatnak. Meg aztán kárhogy is vegyük a dolgot az ily eljárás helyesebb is volna, hisz ka-tonaságunk arra van szervezve, hogy királyunkat

házának életüket s vagyonukat védje.

Egy ily megrendítő bűnesetet tárgyalt, f. hó ápril 20-án a helybeli kir. törvszék is s bi-zony ott is alig találták meg a gyilkost.

A bíróság következőkép alakult. Elnök: Biró Antal; bírák Török és Graff. Közvádó Sár-Jenő kir. ügyész, védők Dr. Békffy és Ba-logh ügyvédek.

A tényálladék ez: 1882. év február 7-én Szabadkáról 7 órákor indított Cariol posta. Al-másra déli 11 és fél órákor érkezett be. Ezen posta Bikityre, 16 levél csomag, 13 kocspóstai rovatlap, 8 pénzes zacskó és 27 záron kívüli kül-deményel 12 óra előtt 15 perccel lett továbbítva.

A mondott napon a cariol postát nem az al-mási, hanem kíségetés képen Memholzer Jó-zsef bikityi postalegény szállította, ki hat lövetű revolverrel is fel volt fegyverkezve. — A cariol postának megtámadása Bikity határában d. után fél két órákor oly módon történt, hogy a cariol kocsit a tettesek által az ország útról Borsód köz-ség irányában a sik szántó földekre, innen pedig a dűllő útra tereltették, mely egy dombhoz vezet, hol a rablógylósság bűnténye v i l á g o s n a p p a l iszonyú kegyetlenséggel hajtott végre. Az országútnak eme megjelölt részén talált friss vágású öles hosszúságú akácfa dorong arra mu-tatott, hogy a posta legény e helyen már leütte-tett. A fej és homlokosát ekkor zúzódott be, a fején észlelhető szúrások valószínűleg később ej-tettek a domb tövében, mely helyen a szeren-esétlen áldozatnak nyaka is éles késsel el lett metszve.

A hullán az övédelemnek igen kevés nyomai voltak láthatók. Revolver helyett a posta legény meglepetésében úgy látszik csak ostarút használt, mely kettő törve találtatott. A meghalt postalegény 50 éves, nos, s joraváló ember volt, 11 évig anott mint posta legény Antal Károly bikityi postmaster szolgálatában, józan, hü ember volt, kirol azt mondják, hogy útközben rendszeren imadkozni szokott, és ez okból őt mindig fedet-len lovel látták a cariol kocsin útn.

A gyilkosság végrehajtása után a tettesek a cariol kocsit vaspenzarat egy centimeter széles-ségű résével a buszögleten felcsúszították és annak tartalmát 8 díb pénzes zacskót 17.572 frt 45 kr. e r t e k k e l egyenként kihúzták. A magazinban lévő levél csomagok és záron kívüli szállítma-nyok nem raboltattak el.

A vizsgálat azonnal megindított s leg-előbb is Bagi János és Fabik Lorincz fogattak el, kiknek az volt szerencsétlenségük, hogy megkísérlet lopasukert ép az időben eresztet-tek el őket Almásról a zsandárok s éppen azon az ösvényen terék Bikityre melyhez közel a holt-va vru kocsi és a „cariol” találtatott. Bagi és Fabikot már kiakarták eresztetni, midőn Bikityen a zsandároknak leltünk, hogy Frech József fel-tűnően koltekezik. Frechet a zsandárok azonnal vallatni kezdték, ki elebb tagadta, hogy penze van, később azonban a szalmaközött eldugva lévő csomagot vet elő, melyben 9253 frt 74 kr. volt el rejtve. Ennek szerzés módjára előadta, hogy azt a postarablasert a fogva lévő Fabik és Bagitól kapt. kiket 1882. év febr. 7-én délután az o szölőgyűkhoz közel, akkor lepett meg, midőn valami asni akartak s fejeje jöven és azt mon-dták, hogy „penzt kapsz vagy az életedet vesszük de halgass” Bagi veres volt, s tudta, hogy ezek raboltak, de o hatal, ki életét szereti s így a penzt fogadta el s tavozott.

A vég tárgyaláson Bagi és Fabik tagadtak, hogy a tettesek érvettek, vagy hogy Frechet lát-tak es neki penzt adtak, azonban Frech nekik szembe mondta s Bagit es tarsat csak az mon-tette meg, hogy az almási uton Péter, Adám es fia akkor lát usztítottak, látták elhaladni ügetés-sel a cariol s egy fél ora mulva jott Fabik es Bagi gyalog s se egyiknek sem másiknak nem volt úto eszköz vagy fejsze a kezében. E két vádoltat a kir. ügyész maga is felmenteni kérte azonban ezután annal nehezebb volt Frech helye-zete, mivel „alibit” nem igazolt, felnem tehető, ha Bagi és Fabik rabolnak es gyilkolnak, mun-kájuk tanját Frechet el nem némtük, hanem a helyett oly összeg penzt adnak mely több mint a rablott összeg fele, mikor Bagi és Fabik fogva vannak s így megszünt tőlük felhelti a bűneset-et főnem jelentete sőt a penzbol dorbólzott, de mivel Fabik és Bagi ellen belett bizonyítva, hogy nem követhettek el a rablást, mert a kocsi gyalog be nem érthették, mert a zsandárok bocsátván el. fejsze vagy fejszo véső melyet a kariol feltöre-tett, náluk nem volt, de a kocsi sem volt bár-mi törés, melyből annak megállását s így utol-orhetést következtetni lehetne, kétségtelen, hogy Frech volt a tettes. Mivel nála van a penz s annak szerzésére néve hazudott s csak azért fog-ta másokra, hogy a vizsgálatot terelje el. Mind-ezen s még más elősorolt bizonyítékok alapján a kir. ügyész vádoltat gyilkossággal es rablással vádolta s halál büntetést indítványozott. A kir. (vszék csupán a vádolt beismerését fogadta el, bizonyítéknak s Frech Józsefet orgazdaságrt az naptól számítva 5 évi fegyházra itelte, Bagi es Fabikot felmentette s azonnal szabaddábra ereszt-é. kir. ügyész úgy Frech József fellebbeztek.

Felölő szerkesztő és kiadó laptulajdonos:

SZALAY LÁSZLÓ A.

HIRDETÉSEK.

Szabadkai színház.

Bergheer műszínháza

szellem és kísértet jelenésekkel.

Ma vasárnap 1883. ápril 22-én

nagy megnyitó előadás.

Műsor.

I. szakasz:

a brillians szöklökút.

II. szakasz:

Heubek tanár illusionista fellépte.

III. szakasz:

Önmozgó bábuk mint hintázó kötél-táncosok.

IV. szakasz:

Braila bombázatása.

Helyárak mint rendszeren.

Kezdeté 7 és fél órákor.

Heréskertnek

gyümölcsösnek, és vete-ményeknek igen alkalmas 5 és fél kapa fekvőség, a városi séta-erdő közelében eladó.

Értesítést ad a kiadó-hivatal.

Francia órák adására ajánlko-zik 3 frt havi díjért egy e nyel-vet tökéletesen bíró nő. Bőveb-bet a kiadóhivatalban.

Ajánlkozás.

Alcított ki Budapestens elsőrendű üzletek-ben a nő ruhák szabását és készítését megtanul-ta, Szabadkán telepedett le, s egyuttal tisztelettel tudomásra hozza a n. é. hölgyközönségnek, hogy elvállal bármitéle női ruha készítését, s hajlandó leánykakat is tanításra felfogadni. — Lakása az I-só körben a Scheffler-féle (Damjanich-utca) házában létezik.

Martin Gizella.

HIRDETÉS.

Alolirotnál egy szőlő-és egy kitűnő hanggal bíró zongora sza-badkézből eladó, továbbá ugyan-ott két bútorozott szoba május 1-től bérbevehető.

Özvegy Chobot Ferencznő.

Első és legnagyobb raktára

kripta

és

siremlékeknek

Sommer és Wenigertől Bécsben.

Van szerencsém ajánlani: szobrászok és kőfa-ragóknak: a legjobb Családi sírboltok, és emlék-kövek stb. az Osztrákmagyar Monarchia minden részben.

A kiállítás szép és finom. A legolcsóbb árért.

